

TASDIX; Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve Elektronik İmza Kanunu'na istinaden, farklı sektörlerdeki eser sahiplerinin fikri mülkiyet haklarını korumada delil oluşturabilmesine olanak sağlayan bir internet uygulaması

Nahide MUTLU, Zafer BABÜR

İş Geliştirme Uzmanı, İş Geliştirme Müdürü
, Eczacıbaşı Bilişim Sanayi ve Ticaret AŞ
nahide.mutlu@eczacibasi.com.tr zafer.babur@eczacibasi.com.tr

ABSTRACT

TASDIX is an internet based service for those who would like to vouch for the existence of the time stamped document or content under Turkish Law numbered 5070. TASDIX lets users create a hash value of an original file by employing SHA-1 algorithm on their computers then the hash is sent to CA to get timestamped.

Key words: Tasdix, Hash, Time Stamp, Digital certificate, Electronic Certificate Service Provider, Certificate Authority, IP Rights, Turkish Law 5070

Özet:

TASDIX, internet tabanlı bir hizmet olarak 5070 sayılı kanuna istinaden bilgisayar ortamındaki belgelerin SHA-1 algoritmasına göre özütünü çıkartıp, bu özüte elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının nitelikli elektronik sertifikası ve zaman damgasını ekleyerek kişilerin hak sahipliğinin delili olarak kullanılmaktadır.

.Anahtar Kelimeler:

Tasdix, Hash, Zaman Damgası, Elektronik Sertifika, Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı, Fikri Mülkiyet, 5070 sayılı kanun

1. GİRİŞ:

Veriye ve bilgiye ulaşmak için eskiden kütüphanelerde kitapların sayfaları karıştırırken, her evde en azından bir kitaplık rafı bulunurken, artık internet sayesinde faremize tıklıyoruz web sayfaları arasında geziniyoruz. Kil tabletler yerini papirüse, papirüs parşömen ile rekabate girince bu çatışmanın galibi kağıt ise günümüzde önemli verileri taşıyan yegane ortam olma özelliğini yavaş yavaş kaybederken, yakında her bireyde bir bilgisayar ve her yerden internet erişimi olmasını beklediğimizden kağıt üzerindeki imza kavramı da önemini yitiriyor. Mektup yazmanın yavaş yavaş unutulduğu, ödemelerimizi internet üzerinden hiç dokunmadığımız para ile yaptığımız bu dönemde telif haklarının sayısal ortamda da korunması kollarınması geçmiş zamanlarda olduğu gibi yine gerekiyor.

Sayısal ortamlarda doğmuş ya da sonradan sayısal ortama taşınmış belgeler tıpkı kağıt ortamındaki gibi sahiplerine mirasçılara, kullanıcılarına ticari ve hukuki haklar sağlayacaklarından onu oluşturan, buna şahitlik yapanların kimliklerinin ve eylem zamanlarının şüpheye yer bırakmayacak şekilde belgenin üzerinde yer alması gerekir

Kağıt ortamdaki sahiplik iddiası için yargı üçüncü bir şahsın şahitliğini ya da kamunun resmi bir kurumunun damgasını arardı. Delil oluşturabilmek için ya noter huzurunda eserinizin her sayfasının tek tek kaşeletmeniz ya da kendinize eserinizin bir kopyasını iadeli taahhütlü olarak göndermeniz gerekirdi. 7X24 çalışan İnternet ortamında ise böylesi eylemler sadece çalışma saatleri içinde kullanılabilen seçenekler olarak kaldılar, Artık adli merciler de internet dünyasında “Sanal Delil” olarak “elektronik imza” yı kabul ediyor. Bilgisayarınızdan ayrılmadan, sadece bir tıkla elektronik ortamda sakladığınız belgenin ilk sahibi olduğunuzu ispatlamak internet ortamında “tasdix” leyerek çok kolaylaşmış oldu.

Tasdix; elektronik sertifika ve zaman damgası işlevlerini kullanan bir internet uygulaması olarak eser (grafik tasarım, metin, bilgisayar kodları, müzik dosyası, video klib ivb) sahibinin bir başka kurum ya da kişinin şahadetini almak için eserin farklı gözlerce görülmesi risklerini de ortadan kaldırıyor. 5070 sayılı elektronik imza kanunu ile bilgisayar ortamına alınmış veri dosyasının aynı bilgisayarda orjinal veri dosyasından SHA-1 algoritması kullanılarak oluşturulan özütüne (hash), Sertifika makamının (E-GÜVEN) zaman damgası sunucusudan edinilen zaman damgası eklenerek oluşturulmuş dosya sayesinde eser sahibi İnternet

TASDIX; Fikir ve Sanat Eserleri ve Elektronik İmza kanununa istinaden İnternet ortamında eser sahiplerinin kesin delil oluşturabilme seçeneği - Zafer BABÜR 05.2008

üzerinden yerinden kalkmadan, eserini bir başka ortama taşımadan eserin ilk sahibinin kendisi olduğu ve mülkiyet hakkı konusunda kanun önünde kesin delil olarak kabul edilen elektronik bir veri oluşturuyor. Böylelikle reklam ajansları, müzik eseri sahipleri, programcılar gibi çok farklı dikeylerde yeralan üretici kişilerin fikri mülkiyet haklarının ispatında kullanabilecekleri bir internet uygulaması Türkiye’de 2007’den beri kullanıyor.

2. FİKRİ MÜLKİYET NEDİR?

Fikri mülkiyet, zihinsel üretim süreci sonucunda meydana gelmiş çalışmalar ve bunlardan doğan haklar için kullanılan bir terimdir. Genel anlamda, bilimsel, edebi, sanatsal ya da endüstriyel alanlardaki zihinsel etkinlikler akabinde elde edilmiş yasal hakları anlatır.

Fikri mülkiyet kavramı, fikri ve sınai haklar başlıkları altında ele alınır. Sınai haklar, buluşlar (patent), endüstriye tasarımlar, markalar gibi zihinsel üretimlerden kaynaklanan hakları kapsar. Fikri haklar ise şiir, roman, makale, senaryo, film, resim, fotoğraf, çizim, müzik, mimari, heykel, grafik tasarım ve benzeri sanatsal çalışmalardan doğan hakları, yani telif haklarını ifade eder. Hem telif hakları hem de sınai haklar kavramlarından bahsedildiğinde, ifade kapsamında maddi ve manevi hakların tümü yer alır.

Telif hakları; edebiyat, müzik, resim ve heykel gibi sanatsal çalışmaların sahiplerinin, eserlerinden dolayı edindikleri haklardır. Filmler, koreografiler, mimari eserler, reklamlar, haritalar, teknik çizimler, bilgisayar yazılımları ve veritabanları da telif hakları kapsamına girer. Bunun dışında komşu haklar olarak belirtilen bir başka hak türü daha vardır ki o da belli bir eseri icra eden sanatçıların haklarını ifade eder. Örneğin aktörlerin ya da müzik icracılarının çalışmaları; plak veya film yapımcılarının oluşturdukları kayıtlar, radyo-ty yapımcılarının oluşturdukları programlar sonucu doğan hakları bu sınıflandırmada yerini alır.

Bir eseri meydana getirenin eser üzerinde devredilemez manevi hakları vardır. Bu haklar, eserini kendi kullanması, başkalarının kullanması, çevrilmesi, adapte edilmesi, çoğaltılması ve dağıtılması gibi konularda izin verme ya da yasaklayabilme haklarıdır. Telif haklarından dolayı eser sahibinin kazandığı maddi haklar ise, eser sahibi yaşadığı sürece ve ölümünden 70 yıl sonrasına kadar, eserinden (kendi ve mirasçılarının) maddi gelir elde etmesini sağlar.

3. FİKRİ MÜLKİYET NE ZAMAN VE NASIL DOĞAR?

Edebi, sanatsal ve bilimsel alanlardaki çalışmalar telif haklarını doğurur. Yani edebi, sanat ya da bilim alanında ortaya çıkmış bir eserden dolayı eser sahibinin eserini yayınlama, çoğaltma, yayma, eseri üzerinden maddi kazanç sağlama , bütün bunları yapabilmek için başkalarına yetki/izin verme ya da bu sayılanların hiçbirini yapmama/yaptırmama hakkı vardır. Ülkemizde bu hakkı tanımlayan Fikir ve Sanat Eserleri hakkındaki kanun, 05/12/1951 günü kabul edilmiş, 5846 sıra numarası ile, 13/12/1951 günlü 7981 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

"Bu Kanunun amacı, fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri ile bu eserleri icra eden veya yorumlayan icracı sanatçıların, seslerin ilk tespitini yapan fonogram yapımcıları ile filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıların ve radyo-televizyon kuruluşlarının ürünleri üzerindeki manevi ve mali haklarını belirlemek, korumak, bu ürünlerden yararlanma şartlarını düzenlemek, öngörülen esas ve usullere aykırı yararlanma halinde yaptırımları tespit etmektir. Kanun Herhangi bir şekilde dil ve yazı ile ifade olunan eserler ve her biçim altında ifade edilen bilgisayar programları ve bir sonraki aşamada program sonucu doğurması koşuluyla bunların hazırlık tasarımları, Her nevi rakıslar, yazılı kareografi eserleri, pandomimalar ve buna benzer sözsüz sahne eserleri, Bedii vasfı bulunmayan her nevi teknik ve ilmi mahiyette fotoğraf eserleriyle, her nevi haritalar, planlar, projeler, krokiler, resimler, coğrafya ve topoğrafyaya ait maket ve benzerleri, her çeşit mimarlık ve şehircilik tasarım ve projeleri, mimari maketler, endüstri, çevre ve sahne tasarım ve projeleri ilim ve edebiyat eserleri kapsamında saymaktadır."

Öte yandan yine bu kanun çerçevesinde belli bir eserin icrası, kaydı ve yayımından doğan haklar da tanımlanmış ve komşu haklar olarak adlandırılmıştır. Bunlar da telif hakları kapsamına girmektedir.

Bir eser, birden fazla kişi tarafından oluşturulmuş olsa da, esere katkıda bulunan herkes eser üzerinde hak sahibidir. Bu hakların nasıl kullanılacağı kurum-çalışan ve kurum-müşteri arasındaki sözleşmelerle

TASDIX; Fikir ve Sanat Eserleri ve Elektronik İmza kanununa istinaden İnternet ortamında eser sahiplerinin kesin delil oluşturabilme seçeneği - Zafer BABÜR 05.2008

düzenlenebilir. Ancak sözleşme maddeleri ne olursa olsun manevi haklar devredilemez. Ortak üretilen eserlerde, fikri haklar konusunda herhangi bir soruna neden olmamak için, eserin oluşmasında kimin ne tür bir katkısı bulunduğu kaydedilmesinde yarar vardır ve katkıda bulunanların tümünün ilgili kayıtlarda yer alması doğrudur

Buluş, endüstriyel tasarım, marka, isim, logo gibi kavramlar ise sınai haklar kapsamındadır. Buluş kavramı ile teknik problemlere getirilen yeni çözümleri; endüstriyel tasarım ile endüstri ürünlerinin görünümünü estetik hale getiren yaratımlar kastedilmektedir. Bu doğrultuda, faaliyet alanına göre zihinsel üretim sonucu elde edilen bir çalışma, fikri ya da sınai haklar kapsamında değerlendirilir. Eser sahibinin edindiği haklar da bu hakları düzenleyen kanunlarla belirlenir.

Sınai Haklar ise aşağıda belirtilen mevzuatlar uyarınca düzenlenmekte ve korunma altına alınmaktadır
551 Sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
554 Sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
556 Sayılı Markaların Korunması hakkında Kanun Hükmünde Kararname
555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü, eser sahipleri ile meslek birlikleri ve bakanlık arasındaki ilişkileri düzenlemenin yanı sıra, kanunda belirtilen çalışmalar ile fikir ve sanat eserlerinin işaretlenmesi (kayıt, tescil, bandrol vb.) konusundaki çalışmalarını yürütmek ve denetlemekle görevlidir

Türkiye Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler'e bağlı Dünya Fikri Mülkiyet Organizasyonu (WIPO) üyesidir. Ayrıca uluslararası alanda fikri haklar ve toplum yararını gözeten Bern, Cenevre ve Roma Sözleşmeleri ile Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması (TRIPS)'ni de imzalamış bir ülkedir. Telif hakları konusunda detaylı bilgi için bkz www.telifhaklari.gov.tr

4. ESER SAHİBİ OLDUĞUNUZU NASIL BELGELERSİNİZ?

Zihinsel üretim sonucu ortaya çıkan bir eserin telif hakları eser sahibine ve yasal mirasçılara aittir. Bu noktada, eser sahibi olduğunun kanıtlanabilmesi büyük önem taşımaktadır. Özellikle belli bir eser üzerinde gerçek sahibi olduğunu iddia eden birden fazla kişi (ya da kurum) varsa, işler daha da karmaşık hale gelebilir.

Ülkemizde ve pek çok Avrupa ülkesinde, zihinsel üretim sonucu ortaya çıkan bir eseri buluş ya da endüstriyel tasarımda olduğu gibi belli bir kişi adına kalıcı biçimde tescil etmek mümkün değildir. "Bunu ben oluşturdum" diyerek eser sahibi olduğunuzu beyan ettiğinizde, beyanınız geçerli kabul edilir. Ancak başka bir kişi ya da kurum "ben bunu daha önce oluşturmuştum" diyerek itiraz edebilir. İşte bu noktada, eser sahibi olduğunuzu iddia eden taraflar, eser sahibi olduklarını kanıtlamak durumundadır.

Müzik Stüdyoları, Reklam Ajansları, Yazılım Fabrikaları yaratıcı üretimin yoğun olarak gerçekleştiği yerlerdir. Müzik parçaları, grafik tasarımlar, metinler, illüstrasyonlar, reklam filmi senaryoları, story board'ları, jingle'ları, radyo spotları, yazılım parçaları vb. ayrı ayrı ya da bir bütün olarak fikri mülkiyet kapsamındadır. Bu nedenle kuruluşların fikri haklarını korumak için gerekli önlemleri almaları büyük önem taşır. Bu kuruluşların fikri haklar konusunda yaşadıkları sorunlar diğer eser sahiplerinden de farklı değildir. Sorunların başında eserlerin izinsiz kullanımı ya da kopyalanması gelir. Özellikle internet sayesinde yaygınlaştırma, çoğaltma hak ihlallerine de hız kazandırmıştır. Öte yandan bunun tersi de doğrudur. Eseriniz sizin izniniz olmadan kullanıldığından da haberdar olabilir ve bu konuda tedbir alabilirsiniz. Tanınabilmek amacı ile youtube, myspace gibi web sitelerine eserlerini yayınlayan yeni grupların eserlerinin kopyalanmasını da kolaylaştırmaktadır. Varsayalım ki bir Türk grubun melodisi bir Zulistan'da yaşayan müzisyene ilham versin. Aynı melodiye kendi dilinde söz yazıp, kendi alt yapısı ve yorumuyla icra etsin ve şarkı Zulistan'da çok beğenilsin. Albüm yapsın, parçasını internette satsın. İşte sıkıntı bu noktada baş gösterir. Türk grubu, herhangi bir itiraz için melodinin gerçek sahibi olduğunu kanıtlamak durumundadır. Bunun için ellerinde parçanın ilk bestecisi olduklarına ve Zulistan müzisyenin de melodiyi alıp kullanan kişi olduğuna ilişkin belgeler bulunmalıdır. Parçanın belli bir tarihte paylaşım sitesine yüklenmiş olması bir veridir. Ancak Zulistan'daki müzisyen de bu parçayı albüm yapmadan çok çok önce yazdığını öne sürebilir. Aynı şekilde internette çeşitli script ve fonksiyonların kodları dolaşmakta; grafik şablonlar, logolar, ikonlar serbestçe download edilebilmektedir. Metinlerin herhangi bir siteden kopyala – yapıştır yöntemiyle alınması ise kötü niyetli olsun olmasın, pek çok kişinin yasal sandığı bir durumdur.

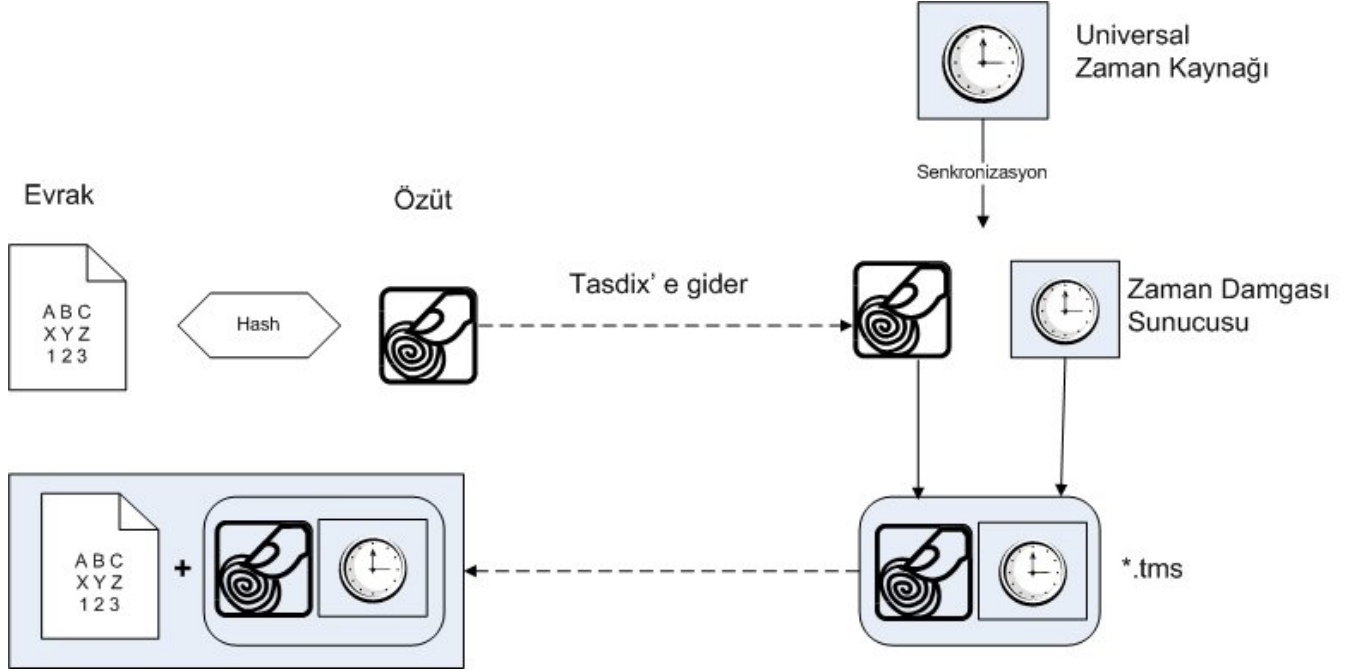
TASDIX; Fikir ve Sanat Eserleri ve Elektronik İmza Kanununa İstinaden İnternet ortamında eser sahiplerinin kesin delil oluşturabilme seçeneği - Zafer BABÜR 05.2008

Yukarıda verilen örnekte eser sahipliğini belgeleme yani ispat sorunu, hakkını aramak isteyen eser sahiplerinin önündeki temel engellerden biridir. Bu konuda noterde onaylatma ya da tasdix'leme yöntemiyle belge sağlamak mümkün olduktan sonra, zararın (mağduriyetin) giderilmesi sorunu kalır ki bu da adli makamların çözmesi gereken bir konudur.

5. TSDIX NEDİR?

Tasdix, bir sayısal zaman damgası uygulamasıdır. Bilgisayar ortamındaki her tür dosyaya yasal geçerliliği olan¹ bir sayısal zaman damgası ekler. Böylece belli bir dokümanı ne zaman yarattığınızı ya da ne zaman sahip olduğunuzu belgelemede kullanabileceğiniz bir sayısal zaman damgası sertifikasına sahip olursunuz.

Bir dosyayı tasdixlemek için Tasdix'e üye olmak ve Tasdix hesabınıza kontör yüklemek yeterlidir. İşlemi kendi bilgisayarınızdan, hiçbir yere dosya yüklemeyen gerçekleştirilmesini sağlayan Tasdix Masaüstü yazılımı ücretsizdir. Tasdix, bireylerin ya da kurumların üye olarak işlem yapmasına uygundur.

Şekil 1 – İnternet ortamında dosya tasdixlenmesi

6. BİR ESERİN TSDIX'LENMİŞ OLMASININ YARARI NEDİR?

Fikri mülkiyet kapsamına giren bir çalışmanın tasdix'lenmiş olması, eser sahipliğini kanıtlamada önemli adımlardan biridir. Burada dikkat edilmesi gereken, yaratıcı üretimin tamamlanmasının hemen ardından, eser diğer kişilere sunulmadan önce tasdix'lenmiş olmalıdır.

Yaratıcı çalışmalarını tasdix'leyerek kayıt altına alan ve arşivleyen bir kuruluşun, bu işlemi yaptığını üçüncü kişilere duyurması; eserlerinin izinsiz kullanılmasını önleyebilir, art niyetli kişilere karşı caydırıcı bir önlem olarak kullanılabilir.

¹ Türkiye'de 2004 yılında kabul edilen 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu, dijital ortamdaki dokümanlara eklenecek elektronik imza ve sayısal zaman damgalarının yasal geçerliliği olabilmesi için hangi koşulları sağlaması gerektiğini düzenlemektedir. Tasdix, kullanıcılarına sunduğu sayısal zaman damgasını, Telekomünikasyon Kurumu'ndan yetki almış olan Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş.'nin zaman damgası sunucusu üzerinden sağlamaktadır.

Tasdix; fikri mülkiyet konusunda kullanıcıya kolay ve ekonomik bir çözüm sağlamaktadır. Kişinin zaman kaydı için herhangi bir kuruma gitmesine gerek yoktur.. Kişi dosyalarını; kendi bilgisayarından, dosya tipi ve büyüklüğü gibi sınırlar olmaksızın, 7 gün 24 saat uygulamayı kullanabilmekte ve Internet ortamında herhangi bir yere dosya yüklemeyen, üst düzeyde gizlilik içinde sadece 1 kontör karşılığında Tasdix'leyebilmektedir.

7. SONUÇ

Bir eserin sahibine bu eseri oluşturduğu için bir bedel ödeme ve bu bedelin gerçekten onu oluşturana gidebilmesini sağlayabilmek ancak bu eserin sahibinin gerçekten o kişi olduğunun ispatı ile mümkündür ki bu da tarafsız bir kurumdan alınacak ve resmi geçerliği olan bir yazılı belge ile mümkündür ki insanlık çizdiği yazdığından bu yana mağara duvarları, kil tablet, papirüs, parşömen ve kağıt kullandı. Bu dönemde ise belgeler elektronik ortamda doğuyor ve yaşıyor. Kağıdın tahtını ise Internet almaya çalışırken kayıt mekaniği de yerini elektronik imza ve onun yan ürünlerine bırakacak. 5070 sayılı elektronik imza kanunu ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri kanunu ışığı altında Eczacıbaşı Bilişim ve E-Güven'in ortak çalışması olarak ortaya çıkan T ASDIX, Türkiye'de bir ilki gerçekleştirmiştir. Fikir ve sanat eseri sahipleri artık geleneksel yöntemler yerine "Tasdix"i kullanarak dökümanlarına internet aracılığıyla anında zaman damgası ekleyebilmekte böylece hukuksal açıdan çalışmalarının özgün ve kendilerine ait olduğunu kanıtlamaları çok kolaylaşmaktadır.

KAYNAKLAR

1. *5070 Sayılı Elektronik imza kanunu* <http://rega.basbakanlik.gov.tr/>
2. *5678 Sayılı FSEK Kanunu*
3. *Mühürden Elektronik İmzaya 102X Hertz, Zafer BABÜR www.BtDunyasi.Net16.Subat.2006*
4. *Tasdix, Fikir ve Sanat Eserlerini Korumada Bir Internet Uygulaması, Zafer BABÜR 11.2007*
Internet Konferansı Bilkent Üniversitesi, ANKARA
5. www.tasdix.com
6. *Tasdix.com* <http://www.facebook.com>
7. www.wikipedia.org
8. www.ebi.com.tr
9. www.e-guven.com.tr
10. www.e-imza.gen.tr

EK-1

TASDIX

Tasdix, türü ya da boyutu ne olursa olsun, bilgisayar ortamında oluşturulmuş her tür dökümana, kalıcı ve yasal geçerliliği olan bir zaman damgası ekler. Böylece tasdixlenen dökümanlarınızın oluşturulduğu tarihi belgelendirmek için eski ve maliyetli yöntemleri kullanmaya gerek kalmaz. Üstelik mesai saatleri ya da tatil günleri de sizi sınırlandırmaz. Yasal olarak yetkilendirilmiş elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı olan [E-Güven](#)'in güvenli altyapısı ve [Eczacıbaşı Bilişim](#)'in kullanımı kolay ve ekonomik çözümü Tasdix ile dökümanlarınızın yaratıldığı tarihi ve üzerinde daha sonra herhangi bir değişiklik yapılmadığını kanıtlayabilirsiniz.

Tasdix, bilgisayar ortamındaki verilerinizin elektronik olarak damgalandığı zamanı ve o tarihten itibaren üzerinde hiçbir değişiklik yapılmadığını gösteren, herhangi bir uyuşmazlıkta delil olarak gösterebileceğiniz bir sayısal zaman damgası uygulamasıdır.

Tasdix Masaüstü yazılımını kullanarak bilgisayar ortamındaki her tür dökümanınıza sayısal zaman damgası vurabilirsiniz. Böylece,

- tek bir tıkla,
- herhangi bir kuruma ihtiyaç duymadan,
- düşük maliyetli bir şekilde,
- bilgilerinizi kimseye göstermeden,
- mesai saatleri ya da tatil günlerine bağımlı olmadan,
- yerinizden dahi kalkmadan tasdixlediğiniz dökümanlarınız

olası sorunlara karşı hangi tarihte elinizde olduğu ve üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadığı konusunda yasal geçerliliği olan bir kanıt (sayısal zaman damgası) sahip olur.

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu sayısal zaman damgasını 'elektronik verinin üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve / veya kaydedildiği zamanın tespit edilmesi amacıyla, elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından elektronik imzayla doğrulanmış kayıt' olarak tanımlar.

Tasdix Sistemi ve Yasal Geçerliliği

Tasdixleme işlemleri sırasında oluşan zaman damgası ve ilgili elektronik sertifikaları, Zaman Damgası Hizmet Sağlayıcısı olarak hizmet veren E-Güven tarafından oluşturulur. E-Güven, kanun ve ilgili mevzuattaki yasal gereksinimleri yerine getirerek Telekomünikasyon Kurumu'na bildirimde bulunmuş ve gerekli yetkiye sahip elektronik sertifika hizmet sağlayıcısıdır. Bu nedenle tasdixleme işlemleri sonucunda oluşturulan zaman damgası bilgileri tamamen yasal ve geçerlidir.

Tasdix internet bağlantısı gerektiren bir online uygulama olup, öncelikle Tasdix sistemine <http://www.tasdix.com> web adresinden üyelik gerektirir. Bireysel üyelik tamamen serbest olup geçerli bir e-mail adresi olan herkese açıktır. Kurumsal üyelik vergi dairesi kurumsal adres vb bilgileri talep etmekte buna göre kullanıcı ve altkullanıcı tanımlarını yaptırmaktadır. Bireysel ya da Kurumsal üye olunabilen sistem sayesinde bireysel kullanıcı kendi özgün eserini kendisi için "tasdix" lerken, kurum çalışanları kurum dahilinde oluşturdukları eserlerini, kurumun kendilerine tahsis ettiği kullanıcı adı ile kurum için "tasdix" leyelebilmektedirler.

Tasdix sistemine üye olunduktan sonra, tasdix'in <http://www.tasdix.com> web sitesinden kullanıcının bilgisayarındaki işletim sistemine uygun (MacOS, WindowsXP, Linux) ve ücretsiz olan Tasdix Masaüstü yazılımını bilgisayara indirmesi (download) gerekir. Bu sayede kullanıcının özgün dosyası bilgisayarında kalmakta ve bu dosyanın karşı tarafta zaman damgası veren siteye yüklenmesi (upload) gerekmemektedir. Her tasdix işlemi ise 1 Tasdix kontörü kullanılmaktadır.

Tasdix'e üye olup Tasdix Masaüstü yazılımını bilgisayarına yükleyen üye hesabında yeterli kontör varsa (her tasdix için 1 kontör), anında tasdixleme işlemi yapmaya başlayabilmektedir. Kontör almak isteyen üye, web sitesi üzerinden kredi kartı ya da banka havalesi ile kontör satın alabilmektedir..

TASDIX; Fikir ve Sanat Eserleri ve Elektronik İmza kanununa istinaden İnternet ortamında eser sahiplerinin kesin delil oluşturabilme seçeneği - Zafer BABÜR 05.2008

Bir dosyanın “tasdix”lenmesi için yapılması gerekenler;

1. Bilgisayarda tasdixlenecek dosyayı seç
2. İmleç dosyanın üzerinde iken sağ tıkla
3. Listedeki “Tasdixle” komutuna tıkla
4. Çıkan pencerede kullanıcı adı ve şifresini gir
5. Tasdix dosyanın özütünü (hash) alıp, zaman damgasını üzerine ekleyecektir. Bu işlem sonucunda kullanıcı hesabında kalan kontör ekranda belirir ve “.tms” sayısal zaman damgalı dosya bilgisayarda oluşur..
6. Eser (doküman) ile birlikte sayısal zaman damgası saklanmalıdır
7. Kullanıcı hesabındaki hareketleri istediği zaman www.tasdix.com web sitesindeki kullanıcı hesabındaki raporlar menüsünden alabilmektedir.

Tasdix Kullanıcıları

Çalışmaları fikri ve sınai mülkiyet kapsamında sayılabilecek kişiler ile ticari sırlarına ilişkin zaman bilgisi elde etmek isteyen herkes Tasdix'i kullanabilir

- **Yazarlar** (makale, edebi eser, senaryo, şiir, çeviri, bilimsel eser vb. sahipleri)
- **Müzisyenler** (şarkı, reklam müziği, film müziği bestecileri; şarkı sözü yazarları, DJ'ler)
- **Tasarımcılar** (Grafik, endüstri ürünleri, moda ve entegre devre topografya tasarımcıları; fotoğrafçılar, mimarlar, içmimarlar ve plastik sanatçılar)
- **Audiovisual üretim yapanlar** (CD, video, oyun üreticileri; klip, reklam, trailer vb. üretimi yapanlar)
- **Kurumlar** (Meslek birlikleri, KOBİ'ler, hukuk büroları, reklam ajansları, endüstriyel üretim yapan firmalar, yazılım firmaları, yayınevleri, çeviri büroları, mali müşavirlik büroları vb.)
- **Bilimadamları ve araştırmacılar**
- **Doktorlar ve sağlık kuruluşları**
- **Diğer** (Öğrenciler, iş fikri sahipleri, icat sahipleri, fikir üretkenler)

Ayrıca belli bir dökümanın belli bir tarihe ait olduğunu kanıtlanması gereken durumlarda da Tasdix kullanılabilir. Sayısal ortamdaki her tür dosyaya sayısal zaman damgası vurulabilir, yani tasdix'lenebilir. Tasdix, işleyiş sistemi gereği, dosyanın içeriğiyle ilgili değildir. Dolayısıyla tasdix'lenecek doküman tipi ne olursa olsun, bilgisayarda olması yeterlidir. Tasdixleme işlemi sırasında döküman değil, dökümanın özütü (parmak izi) kullanılır. Bu nedenle bilgisayarın izin verdiği her tip ve boyuttaki döküman tasdix'lenebilir. Tasdix'in kullandığı uluslararası standartlara göre parmak izi alınacak bir dosyanın 264 bit ya da 4x109 gigabyte'tan büyük olmaması gerekir. Günlük kullanımda ise bu büyüklükte dosya yoktur. Tasdixleme işlemi için elektronik sertifika hizmet sağlayıcının (E-Güven) sunucusuna bağlanması gerekir. Tasdix Masaüstü yazılımı bu işlemi internet bağlantısı aracılığıyla gerçekleştirdiğinden, internet bağlantısı yok ya da açık değilse, tasdix'leme işlemi tamamlanamayacaktır. Tasdix önce dosyanın özütünü (parmak izini) oluşturacak, bunu elektronik sertifika hizmet sağlayıcısına ulaştıracak, orada oluşan zaman damgası ve özüt tekrar kullanıcı bilgisayarına ve damgalama işleminin arşivini tutabilmek için de Tasdix.com sunucusuna iletilecektir. Tüm bu işlemleri yapacak olan ise ücretsiz Tasdix Masaüstü yazılımıdır. Tasdix'leme işlemi sonrasında oluşan .tms uzantılı dosyaları aynı zamanda doğrulama amaçlı da kullanmakta bu sayede belgenin ne zaman tasdix'lendiği görülebilmektedir.